

В хода на проповедите и лекциите на Мирослав Киш неизменно ще чуете „еретични“ мисли, както ги нарича самият той. Те са плод на многопластов и многопосочен начин на мислене, който може да вземе добра идея по всевъзможни поводи.

Мислещият човек

„Бог не е религиозно същество“ - заявил той пред враждебно настроените журналисти в бивша социалистическа държава. Провеждал евангелизация там и му били определени 3 минути време в ефир, за да се защити от нападите, че проповядва нетрадиционно християнство. След шокиращото изявление разполагал с 25 минути спокойно да обясни какво имал предвид. „Какво ще ви трябва - попитал Киш, - ако една мида се намира на 2 500 км дълбочина и искате да я извадите? Водолазен костюм, кислородна бутилка, плавници, очила. А за да съществува мидата там, тя не се нуждае от тези неща. Това оборудване е религията, нужна на нас, хората - молитви, книги, различни ритуали. Но Бог съществува без тях, те не са необходими на Него, а на нас, и са само средство, за да се доближим до Него.“

Допълнителна школовка за мисленето му е навикът да анализира нещата с помощта на въпросите „Защо“ и „Как“ - основните въпроси на етиката.

Човекът, който дава пример със себе си

Много пъти, за да направи практични лекциите и проповедите си, осъзнавайки постмодерното мислене на слушателите си, Киш дава и добри, и лоши примери от своя живот и този на семейството си. По време на сериозна проповед сбъркал една английска дума с друга, абсолютно неподходяща. „Де да се беше отворила земята - споделя той, - но от времето на Корей това не е ставало. И аз трябваше да стоя отпред и да гледам как присъстващите се опитват да преглътнат смеха си.“ „Пет минути пауза за смях“ - обясня той и, докато църквата се смеела гръмогласно, обмислял как да трансформира заключението така, че да не му се наложи да използва пак същата дума.

Толерантният човек

Киш работел върху доктората си в канадски университет, който не бил адвентен. Много пъти наблюдавал разгорещените спорове между преподаватели от различни деноминации. За негово най-голямо учудване след всеки спор те се потупвали усмихнато по рамото и отивали да обядват приятелски. „Благодарен съм за това, което научих там. Има неща, които са важни, но не си заслужава заради тях да загубиш приятел“ - казва той и допълва: „Трябва обаче да внимаваме да не сме толерантни до степен, когато не реагираме. Трябва да реагираме, но с любов, защото сме отговорни за църковните членове. Когато някой ми казва: „Правилата не са важни, само отношенията“, показвам внимателно от Писанията и с помощта на опита си, че няма отношения без правила.“

Консервативният човек

Безспорно най-забележителното у него е консерватиз-

мът му. Обикновено от хора с толкова широк кръгзор се очаква да имат по философски размити граници на разбиранията и ценностите си. Но не е ли възможно при разширяване на обхвата на възприятията над една определена степен човек да добие верен усет за истински стойностните неща? (Така стана със Соломон в края на живота му, но за съжаление по много труден и неправилно начин.)

„Адвентните норми са добри, но проблемът е, че понякога не се прилагат правилно. Когато младите предизвикват стандартите, те имат нужда. Задоволете я! Ако единственото, което правим, е да действваме с авторитет, без да прекарваме време в разговор и обяснения, това накърнява стандартите ни“ - казва докторът по етика.

философска наука. В етиката „как“ прави нещата практични. Много от нашите стандарти са отговор на въпроса „как“, казва Киш. Например общ морален принцип е „Не прелюбодействай!“. Но църквата създава стандарти и организира нещата така, че младите хора да имат общи занимания и да не остават поединично сами. Често пъти предизвикан с въпроса не са ли високи нормите ни, Киш отговаря: „Да, много са високи. Защото не са направени така, че всеки да се съгласява с тях, а за да ни пазят. Има много хора, които предпочитат удоволствие днес пред вечен живот утре. И те са между нас, защото Исус казва, че плевелите и житото ще растат заедно до жетвата.“

си за това, кой е той в действителност. Но в същото време разширявали хоризонта си, а колкото по-далеч се простира той, толкова човек е по-склонен да отложи удоволствието: „Няма да дам пари за наркотици. Ще си ги запазя за нещо, с което мога да израсна умствено и душевно.“

Когато синовете му били 10-11-годишни, ги попитал дали не искат да имат телевизор. Първата реакция била „Би било забавно“, а после и двамата казали: „Ами кога ще го гледаме? От какво да се откажем - от футбола, от семейните четения, от приятелите?“

Човекът на вярата

Въпреки някои неизбежни фалити и напрегнатото ежедневие, за които разказва, светът на

пи най-тежкото си унижение дотогава. Психическият тор-моз продължил и младият Киш никак не бил уверен, че щял да отсъства вече от занятия в събота. В петък вечер си мислел колко им било лесно на всички, които го насърчавали да остане верен. Майка му му казала, че трябва да вземе решение сам и че се моли постоянно то да е правилното. Детето си легнало с мисълта, че на сутринта ще отида на училище. Но Бог му дал сън... В понеделник имал причини да се страхува, когато пристъпил в класната стая. За ненаписаното домашно получил такъв бой, че накрая се принудил да се отскубне от ръцете на учителя и да избяга. Дни наред лежал с треска вкъщи и младият му ум нямал отговор на въпроса за-

Мирослав Киш е роден в украинско село в Югославия, днешна Хърватска. Израства в трудни условия като дете на адвентисти по време на комунистическия режим. Остава без баща на двегодишна възраст. Като юноша живее във Франция. В момента е професор по философска етика в университета „Андрюс“, САЩ. Личността му е едно прекрасно съчетание, хармонизиращо славянската чувствителност и душевна широта със западноевропейската акуратност. Освен с лекциите си, той е зает с библейски изследвания, семинари, семейни консултации, административна работа. Член е на Комитета по моралните въпроси, който съветва Генералната конференция на ЦАСД по проблеми, свързани с аборта, евтаназията, контрацептивите, клонирането.

ЗАРАЗИТЕЛНИЯТ ПРИМЕР НА НАБЕДЕНИЯ КОНСЕРВАНТ

Киш на семинар за семейството, организиран в България

„Какво е добро?“ - пита Киш. Отговорът на етиката е: „Всичко, което съдейства за твоето духовно израстване и за това на околните.“ Според него трябва да си задаваме въпроса „защо“ по отношение на доктрините. Ако те не ни правят по-добри, не ни ползват, казва Киш. Защо пазя съботата? Защото за нея пише в Библията, защото можем исторически да докажем промяната? Прави ли ни съблюдаването й по-добри? Предизвикан от своя студентка, той стига до следния отговор: „Съботата ме прави по-добър гражданин, защото признавам по-висш авторитет и мога да съм в правилни отношения с него; по-добър човек, защото тогава виждам Бога по-пряко и като Негов образ се преобразявам според идеала; по-добър съпруг, защото тогава мога да видя цвета на очите на жена си; по-добър баща, защото тогава имам време за децата си.“

„Защо“ е теоретичен въпрос, който се задава от всяка

Човекът, който прилага възгледите си

„Хората, особено децата и младежите, трябва да бъдат изпълнени с добри неща - заявява Киш. - Когато бутилката е пълна с вода, няма място за друго.“ И дава пример със своето семейство. Когато се оженили, със съпругата си решили да нямат телевизор вкъщи. С двете им момчета спортували, играели - никога не купували играчки, с които да няма какво да се прави. Съпругата четяла на семейството на глас всякакви неща - стихове, биографии (след това децата доразвивали историята, представяли си я и умът им не се занимавал с пакости). Понеже пътувал често, вземал децата със себе си - в Африка, Русия, на много места. За тях било добре да видят какво прави баща им, когато не си е у дома, формулирали концепцията

преподавателя от „Андрюс“ изглежда добре подреден, обособен и овладян. Така и трябва да бъде, защото етиката е наука за святостта, както пише Елън Уайт. Но какво да правим, когато животът ни разкъсва и нямаме отговор нито на „защо“, нито на „как“?

„Наричам това свободно падане по гръб“ - казва Киш и отново разказва за себе си. Когато бил в първите класове на селското училище, учителят му бил крайно нетолерантен към съботните му отсъствия. Повлияни от отношението му, съучениците не му давали да преписва пропуснатото и той отивал без домашно в понеделник. Учителят бил решен да го накара да идва в събота и през цялата седмица всеки ден му го повтарял. В петък църквата се молела за него и в събота Киш бил най-гордият адвентист - герой на богослужението. Но почивният ден не може да е безкраен и в понеделник той трябвало да изтър-

що Бог не го защитил, когато Му останал верен. Здравословното му състояние се влошавало, но Киш не смее да покаже на майка си раздразнението от ударите на пръчката гръб. Тя го завела на лекар в съседно село и детето я помолило да излезе, преди да се съблече. Лекарят го принудил да разкаже всичко. Когато Киш оздравял и се върнал в училище, заварил друг учител. Стариият бил наказан заради отношението си към него.

„Като адвентисти имаме ниско самочувствие, защото не искаме да сме различни - смята Киш. - Но съм открил, че това се случва с хора, които не са се борили за вярата си.“

„Не се отказвайте от себе си, не се отказвайте от децата си - призовава човекът, преживял толкова много. - Добрите неща изискват време. Упорствайте и не се отказвайте, защото Бог не се отказва от вас!“

Петя Накова